

692 Palæstra Christiana. Pars I. Cap. VI.

luntati conformare debet. non usquequaque cauissimum aliquantulum delinguat, nihilominus si diuina voluntati sese conformans dicat: Sit i. Domine, si istud, prout vis: hic errores suis insigniter legi & ampliora promeretur gratiam; excoquito & fit mensus. Diuinus Moses esti virorum omnium mitissimus, ramen tentatus, & velut è stomachi naufea exiit. Quærimoniata non vnam vltro citrōque iactas, & velut cum Deo suaviter expostulans: Cur, inquit, affixisti seruum tuum? quare non inuenio gratiam coram, & cum impossum? & seqq. si pondus universi populi huic superi. Nunquid ego concepi omnem hanc multitudinem, & genui eam, ut dicas mihi, porta eos in fucu tuo, scilicet pro te soleat murix infansitudinum, &c. Vnde mibi carnes, ut in tanta multitudini? &c. Non pessum sed etiæ iustissime omnem hunc populum quia granis est mibi. En Mosem hominem infaustissimum, sed tentatum, quanta fiducia pone cor suum in Dei aures exurguiuit? Purgatum sum tentatio.

§. II.

Tertio sapientiam intulat tentatio. Siracides apertissimam inveniuntur. Et in libro Eccl. 34. 9. S Ed sapientiam intulat tentatio. Siracides apertissimam inveniuntur. Et in libro Eccl. 34. 9. S Ed sapientiam intulat tentatio. Siracides apertissimam inveniuntur. Quid non est tentatus, quid sit? De homine ad omnia in experto ita sollemus loqui: Quid illerum omnium aduersus nos sciat? nunquam nec pedem patrum solo extulit, lucem non aspergit; gladium nunquam strinxit, bombardam nullam exploxit, nullam academiam & eruditum non vidit, celebritatem nullam adiit. Veronensi sene stupidior,

Inde ilius rerum, vicina neficiis urbis;

Claudianus de sene Veronensi, militi p. 151. qui non olum in acie nunquam stetit, sed nec aciem, nec vltam nunquam hostem spectauit, ad suam domi formaciam cœnuit, nec portis quidem urbicis egrefus, quid ille de bello differere norit? Ita prolus; qui nea est tentatus, quid sit? cum nihil didicerit, rudes & lacuus in plurimis? Quibus consiliis, quia iuubat operatum ipse nunquam tentatus? Experiens & virtus Magister rerum optimus. Illum laudabimus chirurgum, qui multa obligavit vulnera, medicum illum qui multos curauit ægros, ipse nonnunquam æger, illum pugilem & lanistam, qui in palæstra lapius probè contulit non raro cruentum cum corollâ capit abfuslit; ita ille nobis erit sapiens qui per tentationes è calo erupit.

Sapiens per ditus, per experientiam ex se scientiam sibi comparauit, sibi scientiam dum dum discendo ab aliis acceptit. De Chiaro ipso clarissime Paulus. Et quidem, inquit, cum esset filius Dei, didicit ex iis qua passus est, obedientiam.

Cassianus Cœllar. narrationem fide dignissimam ingressus: Iuuenis, inquit, nobis optimè notus, nec omnium ignavissimus ad senem querendi remedij causa profectus, tentationes suis omnes candidè aperuit. At imperitus senex amarissimi uestis verbis excipiens, religione ac Monachii nomina indigni dixit, qui talibus laboraret cupiditatibus. Hæ senis tam importuna obiurgationes ita iuueni vulnerarunt, vt lethali tristitia inuolutus animum penitus desponditerit, nec iam amplius cogitarit, quomodo tentationi obsticeret, sed quæ proxima via illi satisfaceret. Dum ergo è senis tugurio infaustissimus arbitrii, iuueni cogitationum æstu abreptus vix sciret ipse quod teneret, Apollo abbas optimis omnibus illi obuius statim iuueni vultu didicit, quid turbationis animo lateret. Scisceatur ergo familiarissime, quidjilla frontis nebula significarent, quis animum occupasset meior? At iuueni pise magis mutus, nec verbum habuit respondere. Apollo mellitissimis verbis hominem agrestus, quedam querere, & vnâ ad responsum animare, sp̄mque optimam iniicere. Hic silentium cumplexum iuueni, & ingenio animi vulnus detegens. Quandoquidem, inquit, è senis illius sententia, religione indignus sum, & vestem hanc & simul religionem omnem exuan. Ad meos redibo, facturus quod meus mihi genius dictauerit. Ita statui. Vbi Apollo senex detectum vulnus vidit, ita laesum oratione blanda demulcendum ratus, narrare ceperit, quantas ipsem, & pla-

ne simillimas, imd easdem profrus tentationes sentiret. Sed, ô mi optime iuuenis, non est quod despemus, inquit, sed nec adeò miremur haec talia nobis euenire; nequissimus hostis noster non feratur, sed nec erubefcit teterima quæque fugerere. Hæ illius negotia sunt. Sumamus animos: ope diuina, Dei gratia adiuti non difficulter vincemus hostem. Et quælo te, vel diem vnicum differ quod facere destinasti. Spe plenus ad tuam cellulari redi. Ego exequar certa. Mox hic ipse Apollo in pedes se conseruans ad tugurium mortissimi sensi illius properauit. In via passis brachis fuscis lacrymis Deum precatus: O Domine, inquit, humani cordis arbitrus & medicus, omnis imbecillitatis nostræ scientissimus, morbum & impugnationem illius iuuenis in senem istum conuerte; sentiat vnde commiserescere aliorum dicas. Dixit, & vnâ vidit ab Ethiopia ignitum iaculum in sensi easam torqueri. Continuo senex ædacula procurrens & iterum rediens, iterumque in apticum prouolans, tamque velut ebrius & amēs huc illuc cœsirabat, imd & eam ipsam viam, quam iuuenis meditabatur aufugere, insisterebat. Apollo sati intelligens quale vulnus sensi animo ignitum illud diaboli telum inuulset, astuantem & misere turbatum senem accedens, eiusque manu prehensa: Quo properas, inquit, omnis mature gravitatis oblitus? An iterum iuueniles impetus induisti? dic quod te vagi pedes? At ille conscientia conuictus, & arcuam sui pectoris patere ratus, silius; altus gemitus vice responsi fuit. Cui Apollo: ad cellam, inquit, reuertete, & tandem intellige, quam haec tenus miles imperitus fueris, nec verutias hostiles noueris. Et certè diabolus vel ignorauit te, vel contemptim præterit, & despexit. Nec enim in eorum numero censendus es, quotum ille studia & satatos profectus quotidianis præliis lacessit. Vnicum in te iaculum contor sit, & tu illico vietas manus præbere, religiosam disciplinam velle abrumpere, sacra casta defere. Vide, post tantam annorum seriem quam hoc vita genere triuisti, eiūmnum tiro es, & prima religionis rudimenta nescis. Disce igitur vel senex imbecillitati aliena lenitatem ac misericordiam tribuere. Hoc idea in te permisit Deus, vt ipsa doceretis experientia mitius cum tentatis agere. Iuuenem illum non tantum solatis & consiliis non fouisti, sed quantum in te erat, in desperatione foueam egredi ab hoste deuorandum. Et vriue illum hostis tam validè non oppugnasset, nisi cum iudicasset te fortiorum. Sed pepercit illi Deus, imd & tibi magis, illum perniciose tentationis æcta liberans, te pio condolendi affectu instruens. Dominus est qui flagellar & fatus, deducit ad inferos, & reducit. Dominus mortificat & viuificat; Dominus panperem facit & dat, bumbat & fubleuat. Quia ipse endenerat & mederat, percutit & manus eius sanabunt. Hæ oratione copiola impressi seni Apollo, vt eum doceret mansuetius cum tentatis agere.

§. III.

Vetus est præceptio: Cum tentato noli duriter agere, sed consolationem ingerere, sicut tibi optares fieri. Idque conueniens paginis diuinis. Salomonis scita iubent: Erue eos qui duocuntur ad mortem, & qui trahantur ad interitum, liberare ne ceseris. Qui grauitate tentatus est, non procul ab interitu est. His ergo alloquis placidissimi à præcipito abducendus. Quod igitur vel Paterfamilias, vel cœnobij Guardianis, vel monasterij, vel collegij Rector, vel dominus dominus videt filii aut seruum aut domesticorum alium tentatione graui pæne absorptum, cogitet: Hic homo iamigneus mons est, quacunque tāgam, vret; Obiurgationem acerbiorē iam ægræ capiet. Quid enim mitrum: apud se non est, suo tempore ubi ad se tederit, monitorum patiens erit. Hæ illa est sapientia quam è tentatione discimus, quam & diuinus

Tob. 13. 2.
1. Reg. 1.6.
c. 13. n. 4.

Thomas à Kemp. lib. 5.
PROPH. 24. 11.

Tentatus à præcipito
alloquis
placidissimi
abducendas.